

защищенным. Люди просто не верят, что их кто-то или что-то защитит. Самоубийство – свидетельство всё возрастающей разобщенности людей. Когда связи человека с миром слабеют, один ищет компенсации в алкоголе, другой в наркотиках, а третий начинает думать, что он этому миру больше не нужен. И уходит из него. Потеря эта невосполнима, ведь с каждым человеком исчезает безвозвратно целая Вселенная.

Ведь в конечном счете большинство людей уходят из жизни потому, что чувствуют себя в этом густонаселенном мире одинокими. Переживая острый нравственный кризис, который обычно предшествует самоубийству, они в особой степени нуждаются во внимании окружающих.

ЛИТЕРАТУРА

1. Дюркгейм Э. Самоубийство: Социологический этюд. Пер. с франц. / Э. Дюркгейм. – М. : Просвещение, 2004. – 375 с.
2. Статистика самоубийств [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://lossofsoul.com/DEATH/suicide/statistic.htm>. – Название с экрана.

Шеховцова В. О., студентка
факультету менеджмента,

Наук. кер. – **Зінчина О. Б.**, ст. викл.

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

СІМ'Я ЯК ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

У нормальному цивілізованому суспільстві політика здійснюється для людей і через людей. Яку б значну роль не відігравали соціальні групи, масові суспільні рухи, політичні партії, в кінцевому рахунку, їх головним суб'єктом виступає особистість, бо самі ці групи, рухи, партії та інші організації складаються з реальних особистостей, і тільки через взаємодію їхніх інтересів і волі визначається зміст і спрямованість політичного процесу.

Становлення особистості як суб'єкта політики відбувається поступово у міру соціального дозрівання людини, в процесі її політичної соціалізації. Коротко можна сказати, що політична соціалізація – це перш за все вступ, вростання особистості в світ політики: формування політичних уявлень, орієнтацій і установок, придбання навичок політичної участі, входження в певну політичну культуру. І найголовнішу роль в формуванні особистості відіграє сім'я. Сім'я – це мала група, члени якої пов'язані шлюбними узами або родинними відносинами, спільним побутом і взаємною відповідальністю. Сім'я є осередком суспільства, а значить важливою частиною держави.

Сім'я має великі переваги в соціалізації особистості в порівнянні з іншими соціальними інститутами завдяки особливій морально-емоційній, психологічній атмосфері любові, турботи, поваги, чуйності. Завдяки тому, що в сім'ї складаються найтісніші і близькі стосунки, які можуть існувати

між людьми, в силу вступає закон соціальної спадщини. Діти за своїм характером, темпераментом, стилем поведінки багато в чому схожі на своїх батьків. У кожній родині своя атмосфера, своє культурне середовище, і саме вона має найбільший вплив на дитину. Тут успадковується і формується образ життя нових поколінь, закріплюються ті чи інші звички щодо догляду за дітьми та ставлення до власного здоров'я. Тобто, можна побачити чітке простеження батьківської риси - дитячі відносини є самими тісними і близькими стосунками, які тільки можуть існувати в людському суспільстві. Інститут сім'ї представляє той, перший громадський осередок, куди потрапляє народжена дитина. Сім'я намічає основні морально-етичні контури майбутньої людини і громадянина.

Головним способом сімейної соціалізації є копіювання дітьми моделей поведінки дорослих членів сім'ї, а також прийняття ролі і виконання ролі. Прийняття ролі – це спроба прийняти на себе поведінку особистості в іншій ситуації або в іншій ролі. Учасники дитячих ігор приймають на себе безліч різних ролей. Виконання ролі – це дії, пов'язані з дійсним рольовим поведінкою, в той час як прийняття ролі тільки претендує на гру. Рання соціалізація здійснюється в сім'ї, де дитина засвоює моделі поведінки, навчається більшості найважливіших ролей.

З цього можна зробити висновок, що роль сім'ї неможливо переоцінити, це, мабуть, один з найважливіших соціальних інститутів – стійких норм, що регулюють певну сферу суспільних відносин. З моєї точки зору, сім'я важливіша за державу, так як формує її. Як говорив відомий французький письменник Віктор Гюго: «Сім'я – це кристал суспільства». Очевидним прикладом значущості сім'ї в сучасному суспільстві є політика нашої держави по відношенню до неї. Відомо, що 8 липня визнаний в Україні днем сім'ї. Останнім часом в законах, пов'язаних з сім'єю були проведені численні зміни та доповнення. На даний момент Україна збільшує пільги і соціальну підтримку сім'ям, розробляє програми для підтримки молодих сімей терміном на 10 років. Також створюється і функціонує соціальна реклама, покликана зменшити зростання неповних сімей і падіння народжуваності, що не менш актуально в ситуації демографічної кризи в країні.

Якщо ж розглядати роль держави за функціями і відношенню до громадян, то вона істотно відрізняється від ролі сім'ї. Як сукупність режиму влади і органів правління, держава здійснює лише контроль, створюючи умови для життя, але не виховує особистих якостей людини. Для окремого індивіда сім'я більш значима, ніж держава, вони також вважають, що сім'я більш священна, ніж держава. Одним з підтверджень може бути той факт, що історично сім'я склалася раніше будь-якого державного ладу. Навіть, якщо проводити паралелі, сім'ю можна назвати матір'ю, а держава-роботодавцем. Мати виховує, навчає, а роботодавець створює умови для праці і стежить за виконанням роботи. І мати також дорожче роботодавця, як сім'я цінніше держави.

Пізнання реального політичного життя будь-якого суспільства неможливе без поглибленого вивчення політичної культури народу і механізмів залучення індивідів до цієї культури, тобто політичної соціалізації. Саме вони багато в чому пояснюють витoki, характер і особливості конкретної політичної системи, яка панує в суспільстві, політичний режим, політичну свідомість і поведінку суспільних груп, динаміку і спрямованість політичних процесів. Політична соціалізація прямо або побічно впливає на поведінку людей і діяльність їх організацій, на сприйняття населенням явищ внутрішньої і міжнародної політики, оцінку політичних систем і режимів, правлячих груп і окремих політичних лідерів, визначення людиною свого місця в політичній сфері суспільного життя. В силу цього знання політичної культури і механізмів політичної соціалізації відкриває досить широкі перспективи для прогнозування в соціології політики.

Виключно важливим є врахування політичної культури суспільства в процесі розробки політичного курсу, прийняття і реалізації конкретних політико-управлінських рішень. Від рівня та стану політичної культури залежить сприймання або не сприймання населення певних рішень, а далі розробляється політичний курс. Варто знати, погодиться воно з ним добровільно, за внутрішнім переконанням або під примусом, чи буде відноситися до нього як до чогось такого, що виражає його сподівання, або проявить повну байдужість і навіть ворожість. Облік ступеня зрілості і характеру політичної культури дозволяє в якійсь мірі передбачити реакцію населення на прийняте політико-управлінське рішення, а, отже, передбачити організаційні, політичні та роз'яснювальні заходи, що забезпечують підготовку рішення і його ефективну реалізацію.

Підводячи підсумки, можна сказати, що взаємини, які складаються між батьками і дітьми, є вирішальним моментом соціалізації. Вони виявляють себе в самий відповідальний момент – в період дитинства, продовжуються все життя і надають найбільш тривалий вплив. Сенс вивчення політичної соціалізації полягає у виявленні соціально-політичних механізмів зміцнення стабільності політичної системи, а так само її потенційно слабких, нестабільних елементів, виявленні відповідності або розбіжності переважної в суспільстві політичної культури та поточної політичної практики. Цінність політичної соціалізації та культури полягає в тому, щоб передбачати політичну поведінку людей, стабільність політичних режимів та безпосередньо зв'язуватися з політичними орієнтаціями населення.